

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 4.

V Ljubljani, v soboto 27. januarja 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejmejo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Realije v šolah.

„Popotnik“ se je preosnoval in je postal z novim letom „pedagoški in znanstveni list“. Mi bi pač želeli „pedagogičsko-znanstvenega lista“! Program v listu ne pove še mnogo, prvi članek pa že dovolj. Dragotin Pribil je spisal ta članek o važnosti zemljepisnega pouka v ljudskih šolah. Ta članek se ne prilega v znanstven list. Precej v uvodu loputa Pribil po nasprotnikih nove šole, a žal z dokazi, ki preveč diše po navadnih psokvah na „licemerne gospode“. Od „Popotnika“ bomo že prosili, če hoče biti znanstven list, da bode drugič take naslove opustil.

Mi odgovarjamo stvarno in brez psokv G. Pribil meni, da besni vsa vojska proti novi šoli, ker so se v novo šolo uvedle realije, tedaj ne ovrača se, pravi on, način poduka, ampak snov poduka. Vselej bodeš prejel, pravi pisatelj, licemerni odgovor: „Realije našemu kmetu ne pomorejo. Vaš učenec se uči nepotrebne stvari, računati in pisati pa morda ne zna!“ No, kdor tako govori, brez licemerstva večkrat govori golo resnico. Imeli smo te dni pogovor z nekim katehetom, ki ima s šolo opraviti že 20 let. Izrazil nam je prepričanje svoje in drugih katehetov, da se otroci res silno dolgo ne naučijo dobro slovenski brati. V tretjem razredu še nekateri stokajo pri branju, da dobi krča, kdor jih posluša, sami pa ne vedó, kaj so brali, ker med čitanjem preveč morajo študirati črke in zloge. Katehet ne utegne, da bi jih učil brati, to tudi ni njegova stvar. On jih pa ne more učiti katekizma v šoli, vesel je, če pri malo urah, ki so odločene za krščanski nauk, more katekizem dobro razložiti in učence izprašati. Če pa deček ne zna gladko brati, kako se bo potem sam učil doma? Učenci predolgo ne znajo gladko brati! To je prvi in utemeljen vzrok, da besni vojska proti novi šoli.

Povemo še več. Dotični katehet, katerega smo omenili, ima priliko, opazovati uspehe nove šole pri slovenskih, nemških in italijanskih učencih. Zatrdiril nam je, da poprečno po dovršenem istem številu šolskih let slovenski učenci

na polovico slabše bero, kot učenci, ki so n. pr. obiskali na Tirolskem nemške ali pa italijanske ljudske šole. Da se na ta način ne širi omika med naš narod, je umevno. Kako naj mladeniča, ko stopi iz šole, veselé knjige družbe sv. Mohorja, ako mu branje dela težave? Da tudi spretnega računanja in pisanja kmet in marsikdo drugi bolj potrebuje, kakor znanja realij, kdo more to tajiti? Po drugi strani pa jasno povemo, da mi nikakor nismo zoper realije, samo da delamo ta le razložek, da v prvo vrsto stavimo temeljito znanje potrebnih, v drugo pa ono koristnih predmetov.

In še nekaj naj povemo, zakaj se bojuje „temni svet“ zoper realije. Znano je, da so realije uvedli v ljudske šole „pedagoški velikani“, ki so bili liberalci čiste krvi. Ti „velikani“, ki so bili večkrat v pravi učenosti precej plitvi, so vendar mislili, da je človek že osvobojen verskega naziranja, če le ve, da so na Javi izkopali neko kost, ki ni ne od opice, ne od človeka. Kdo more reči, da niso hoteli s svojo „učenostjo“, kolikor se da, nadabniti tudi ljudsko šolo, nekoliko bolj še srednje šole, na vso moč pa visoke šole? In kdo more zabraniti ljudsko-šolskemu učitelju, ako nekaj drobcev te modrosti, katero on obožuje, začne prodajati tudi učencem svojim? Cerkev, varuhinja vere, braniti ni v stanu, ker nima na poduk v realijah prav nikakega vpliva. Dobro je res, če otrok v šoli zve, kako se suče svet in katere živali žive v Indiji, še več mu pa koristi, če oboroži svoj um s spretnostmi, ki mu bodo pozneje v pomoč, da bode mogel kot kmet uspešno sukati motiko in lopato. Odločno se pa mora zavrniti od ljudske šole vsaka sapica, ki bi ljudem utegnila pozneje napravljati pomisleke glede krščanske vere in pravnosti.

Reakcionarji so tedaj res tisti, ki delajo naše ljudstvo nazadnjaško. Mi pa hočemo jedino to, da ljudska šola bodi pripravljavnica za življenje. Ta pripravljavnica pa ne more biti za vse otroke jednaka. Kmeti sin mora prinesiti iz šole čisto drugačnega orožja za boj življenja, kakor sin meščana. Javno tedaj obžalujemo, da

je v tem oziru sedanjí šolski poduk jako pomankljiv. Britko nam je žal, da se ta pomankljivost noče priznati niti od onih, ki vedno govoré o napredku. Zakaj deró naši kmetje v Ameriko v tovarne? Ne vleče jih tja samo boljša plača, ampak tudi nedostajenje sredstev, da bi si znali pomagati na svoji rodni zemlji. V tem oziru je preosnova šolskega zakona nujno potrebna.

Od 14. do 18. leta naj bi se v posebnih kurzih kmeti fantje učili umnega kmetijstva, meščanski zopet svojih predmetov, in ako bi jim zraven učitelj popisoval „prednosti naše domovine“, bi žel le našo glasno pohvalo. Dokler pa temelja manjka, frfra ves visokodoneči poduk v realijah po zraku in dela naše ljudstvo le nemumno in še bolj obupano.

Časniški glasovi.

„Učiteljski Tovariš“ v 3. številki oporeka besedam pastirskega lista ljubljanskega knezoškofa, češ, da so učitelji nedolžni, da le hočejo, „naj se pouk v šoli pričinja in končuje z molitvijo ter bodi prešinjen z duhom naše svete vere, in da slovenski učitelj uporablja vsako priliko, da vzbuja v otroških srcih ljubezen do Boga in do tega, kar je Bog ustvaril“. „Učiteljski Tovariš“ pravi nato, da knezoškof ljubljanski vendar učiteljem v pastirskem listu ne da odveze. To je resnica. Za tak poduk učiteljem odveze sploh treba ni od nikogar. Zato pa škof take učitelje v onem listu le hvali. Prosimo, berite! Odveze pa škof ne more dati tistim učiteljem, ki sklepajo „zakon“ s šefredakterjem „Slov. Naroda“, ker ta zakon ni krščanski, ampak po liberalno cvilli. Odveze ne more škof dati tistim učiteljem, ki drugačno uče, ali pa vsaj žele drugače učiti, kakor piše zgoraj „Učiteljski Tovariš“. Treznomislec človek vidi, da se le tak učitelj boji duhovske kontrole glede tega, s kakšnim dubom je prešinjen njegov pouk. Hic Rhodus!

„Domovina“ piše: „Dne 15. t. m. so se zbrali v mariborski kazini spodnje-štajerski trgovci, da protestujejo zoper konsumna društva. Vsi govorniki sploh so naši zagrizeni nasprotniki.

O jezikih svetá.

Ljudje govoré mnogo zelo različnih jezikov. Delé se jeziki svetá v štiri debla. Prvemu deblu se prišteevajo enozložni jeziki, kakršen je kitajski jezik. Vsaka beseda ima v kitajščini samo en zlog in v zlogu za scglasnikom večinoma le nosni poglas. Za izrazbo raznih predstav in med-ebojnih razmer se te enozložnice sestavljajo na razne načine. Drugo jezikovno deblo, ki je najmočnejše, tvorijo jeziki s priponkami, t. j. pritikajo se korenu končnice, ki so samostojne besedne oblike. Sem se prištevajo: turško tatarski, keltski, baški, finski, madjarski, američanski in afričanski jeziki, imenovani tudi mongolski jeziki. Ti jeziki so precej mehki in blagoglasni, razlikujejo se med seboj v besednih deblih in končnicah, vendar imajo nekaj besed, katerih deblo se dobi tudi v drugih jezikih. Tretje jezikovno deblo so semitski jeziki: hebrejski, aramejski in arabski jezik. Glagolske korenike imajo po tri soglasnike, ni pa v jeziku pravih sestavljenih besed in tudi ne

pravega pregibanja. Četrtemu ali indoevropskemu jezikovnemu deblu se pa prištevajo slovanski, indijski, perzijski, grški, romanski in germanski jeziki. Besedni koreni so v teh jezikih večkrat isti ali sorodni, samostalniki se sklanjajo in glagoli spregajo.

Pri besedah indoevropskih jezikov sta važni dve stvari: obsežnost zlogov in naglas. Nekateri jezikoslovci menijo, da v starih jezikih niso razločevali naglasa, razen v jezikih slovanskih, ampak le kvantiteto zlogov, in da je naglašanje prišlo v navado še le v srednjem veku. Istina je, da dandanes Čehi natanko ločijo kvantiteto, t. j. organsko dolgost in težo zlogov, od naglasa. Češke besede imajo naglas vedno na prvem, poljske vselej na predzadnjem zlogu, v drugih slovanskih jezikih je naglas zelo različen, včasih stoji na tem, včasih na onem zlogu in vrh tega še preskakuje pri pregibanju besed.

Čemboj gremo nazaj v davnino, tembolj se kaže sorodnost jezikov. Jezikoslovci so dokazali, da je bil sprva lahko samo jeden jezik na svetu. Nekateri so bili mnenja, da je bil oče

indoevropskih jezikov stari sanskritski jezik, a sedaj so se prepričali, da je moral biti en jezik še starejši. V prvotnem pregibanju ne najdemo v jezikih osebnih zaimkov in pomožnih glagolov. Stari jeziki so imeli trojno število: jednino, dvojino in množino. Dvojina se je večinoma izgubila, ohranila se je še, a z veliko težavo, v slovenščini. Spolov Mongolec ne razločuje; semitski jeziki imajo dva spola, indoevropski jeziki pa tri; moški, ženski in srelnji spol. Srednji spol se v novih jezikih izgublja, najdoločneje se je ohranil v slovanskih jezikih. Člen je imela med starimi jeziki samo grščina. Nemščina in novoromanski jeziki imajo člen pred samostalnikom, kakor grščina, n. pr. nemško der Mensch, nekateri jeziki ga pa pritikajo na koncu samostalnikov, kakor v bolgarščini n. pr. imeto. Tudi v slovenščini so hoteli v prejšnjih stoletjih pisatelji pripraviti člen, a se je sedaj opustil, ker ga nepokvarjeni narod ne rabi.

Italijanščina je nastala iz latinščine in po vplivu longobardščine je nastalo furlansko narečje. Na izobrazbo španjšine je vplival galicijski

Glavni govornik je bil celjski junak dr. Mraulag. Ta shod je bil naperjen le proti narodni organizaciji.

„Novi List“ v Trstu opozarja v 4. številki na zmago nemštva pri šolstvu v Trstu. Na neki tržaški šoli, ki je sicer nemška, a jo obiskuje tri četrtinke slovenskih otrok, bi bil imel priti za vodjo Slovenec Ivan Dolinar, katerega so bili pred leti odstavili vsled nemških intrig. Minister Wittek je pa na priporočilo nemškega poslanca dr. Mengerja postavil za vodjo nekega pomožnega učitelja, ki je pred kratkim prišel v Trst iz nemških krajev. Tržaški Nemci se sedaj javno bahajo, da so oni v Trstu gospodje in nihče drugi ne. Nemci znajo! Za svoje ljudi nastopajo vsi z vsem pogumom, da jim osigurajo važnejša mesta. Slovenski poslanci pa tega ne znajo, in, če se kdaj ogrejejo, ima vsak poslanec svojega kandidata, minister se jim pa za hrbtom smeja. Da minister ne razžali niti klerikalcev niti liberalcev, imenuje Nemca. To je sad naše modre domače politike na Dunaju.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 24. januarja. Ostuden je boj, ki ga bije skoro v vsaki številki poganško židovska cunja „Sl. Narod“ zoper cerkev in njene služabnike. Kaj je še ostalo, kar bi ne bil ogrizel s svojim umazanim jezikom in polil z gnojnico. Od škofa pa do kaplana — vse je že oblatil s svojo brezmejno nesramnostjo. Vprašamo javno, ali se dobi pod solncem še ostudnejši list od „Slov. Naroda“? Vsi dobro misleči to uvidijo in spoznajo, a „Sl. Nar.“ še vedno zahaja v slovensko družbo in se cinično ponaša s svojim satansko-umazanim junaštvom. Kako dolgo hoče še zlorabiti našo potrpežljivost? Kako dolgo bo še njegova blaznost sramotila slovensko ljudstvo in njegova najsvetejša čutila? Do katere meje bo uganjal svojo predrznost zoper slovensko nesebično svečeništvo? Po pravici je pisal nekdanji „Slovenski List“, da zoper cigane „Slov. Narod“ ne bi mogel rohniti hujše, nego rohni zoper cerkev in duhovnike. O, da bi tako pisal zoper uradnike, učitelje, trgovce in druge svoje pristaše, že zdavna bi mu bili obrnili hrbet. — Vsi se še dobro spominjamo, kakšno stališče je zavzemal v znani Dreyfusovi zadevi. Splošno je bilo mnenje, da je od internacijonalnega židovstva moral biti za plačo najet, ker tolika nesramnost, da bi en sam edini list med Slovenci zagovarjal židovskega izdajico, je naravnost neverjetna. Istotako je trezno mislečemu človeku nerazumljivo njegovo satansko sovraštvo do sv. katoliške cerkve in je opravičena sumnja, ki se je že večkrat slišala, da je vsa ta gonja dogovorjena in premišljena. Najbolj žalostno pri vsem tem je dejstvo, da so nekateri učitelji pomagali temu zloglasnemu listu in njegovi dopisovalci. Nekateri učitelji mislijo, da morajo v vsaki župnji igrati ulogo „protipopa“. Pri takih razmerah se nam vsiljuje resno vpra-

jezik, na francoščino jezik starih Galcev. Vlasi na Sedmograškem imajo tudi romanski jezik, v katerem je pa petinka besedij vzeta iz slovanščine.

Izmed germanskih jezikov je izmrl stari gotski jezik, iz anglosaškega in normanskega jezika se je razvil sedanji angleški jezik. Nemci so pisali v srednjem veku na severu v saškem, na jugu pa v frankovskem jeziku, zjedini so se v pismenem jeziku v 16. veku. Globoko notri v Severno Nemčijo se kaže v narečjih še dandanes slovanski vpliv, krajevna imena imajo na Pruskem še večinoma slovanske korenike.

V slovanskih jezikih razločujemo poleg staroslovenščine, ki se pa nikjer več ne govori, na vzhodu daleč razširjeni in slovenščini zelo podobni jezik ruski z veliko belo in malo ruskim narečjem; severno slovanskim jezikom se prištevajo poljski, češki, lužiški ali srbski ter slovaški jezik; na jugu so pa bratski jeziki: slovenski, hrvatski in srbski ter slovenščini zelo podobni, vendar v oblikah po vplivu grščine precej pokvarjeni jezik bolgarski. S slovanskimi jeziki je soroden jezik litavski.

šanje, kakšna bo od njih vzgojena mladina, in pa, ali se bodo dobili še mladeniči, ki bi se hoteli posvetiti duhovskemu stanu, ko vidijo, da jih ni pod solncem ljudij, niti ciganov ne, ki bi bili tako napadani in zaničevani, kakor naši svečeniki. — Od „Slov. Naroda“, ki se roga vsemu, kar je krščanskega, a pri tem do kolen pripogiblje svojo glavo pred židovsko umazanostjo, ki je otroval um in srce premnogim Slovincem in si vse svetinje že davno pokopal ter je mrtev za vse, samo da se njegova lačna želja nasiti, od takega lista ne pričakujemo, da bi krenil na boljšo pot. Naj se le odloči od vseh dobrih ljudij; vrata pri vseh izpridencih so mu odprta na stežaj, a k ljudem, ki imajo še kaj poštenja in ponosa, ne sme in ne more več zahajati. Zgodovina gotovo ne prizanese izdajici, ki v prah tepta slovenskega ljudstva najdražje svetinje. . . .

•Oproščeno grešnicima,
oproščeno ubojici,
oproščeno svima, svima,
samo nije izdajici!•

„Slovenski Narod“, proč s svojo umazano roko od slovenskega ljudstva in njegovih svetinj!

S Koroškega, 23. januarja. (Sami smo krivi!) Zadnjič sem Vam opisal narodno brezbriznost glede oglednic po Koroškem. K temu dodam le še nekaj vrstic. Utegnil bi mi namreč kdo ugovarjati, češ da izdeluje enake samonemške oglednice tiskarnar Leon na svojo roko in nam jih pošilja na razprodajo, predno so se slovenske dale tiskati. Tako! Kdo pa nas more prisiliti, da bi jih sprejemali? Odločno se takemu vsiljevanju lahko postavimo po robu. Tu je slovenski kraj, mi si bomo naročili slovenskih oglednic! Storiyo naj v tem oziru vsi kraji po slovenskem Koroškem svojo dolžnost in konec bode takemu vsiljevanju. Vse hvale vredni so v tem oziru kraji: Šmibel pri Pliberku, Sv. Križ pri Spod. Dravogradu in „Narodna šola“ v Št. Rupertu.

Sedaj pa pogledjmo malo v naše pošte. Ako to stvar razmotrivamo temeljiteje, nehote moramo priti do prepričanja, da se po naši lastni krivdi tako ravna z nami, da ne pridemo do nikake enakopravnosti. Vedno tožimo, kako nas prezira pošta, kako se malo ozirajo poštne oblasti pri nastavljanju slovenščine večjih uradnikov; o slovenskih krajih na Slovence. Mogoče, da se bode marsikdo čudil mojim trditvam, da smo tega mnogo sami krivi; toda to je šestokrat, žal, le gola resnica. Svoje ovčje pohlevnosti napram nemškim vsiljencem nočemo opustiti. Zares, lepa je ta čednost; toda tukaj nikakor ni umestna. Tukaj veljajo le besede Jurčičeve: „Tvrđ bodi, neizprosen, mož jeklen!“ Stojmo v narodnostnih tirjavah kakor jeden mož, in vspeh nam mora biti zagotovljen. Da se s tako odločnostjo zares da kaj doseči, navajam tukaj nekaj slučajev. Tudi jaz sem imel nekaj časa navado, da sem pri naslovih pripisaval v oklepajih tudi po nemško ime zadnje pošte. Moj brat me je radi tega karal, in odtlej nisem tega več delal. Toda, česar nisem storil sam, storil je poštni uradnik. Nekaterokrat je redno pripisaval k zadnji pošti nemško ime. Vender to ni trajalo dolgo. Kmalu so se pri pošti naveličali tega nepotrebne delatja ter si rajši zapomnili slovensko ime dotičnega kraja; sedaj moja pisma redno prihajajo na adresata brez vsake nemške pritikline. (Umevno, da velja to le za kraje, ki se nahajajo na Slovenskem) Kdo se je udal? — Dalje sem dosegel vspeh pri odpošiljavah. Ko sem poslal nekoč zavojček s popolnoma slovenskim naslovom na zavojčku kakor tudi na spremnici, prinesel mi ga je sluga nazaj, češ, da se na pošti ne spoznajo in ne vedo, kam je namenjena pošiljatev. Nato sem slugi naročil, naj nese zavoj nazaj, in, če ga ne sprejmejo, pridem sam in poučim uradnike o njih dolžnostih. Teh resnih in odločnih besed so se ustrašili in zavoj je prišel s slovenskim naslovom vendar na določeno mesto. Enako je postopal tudi moj znanec in dosegel isti vspeh. — Ni še dolgo od tega, da mi je šinilo v misel, da so poštni uradniki dolžni za poštne odpošiljavte na zahtevanje, ako ne iz lastnega nagiba, dajati tudi nemško-slovenske prejemne liste. Tako sem naročil slugi; toda nič ni pomagalo. Pri prihodnji odpošiljavti

pa sem dal slugi svojo vizitko, naslovljeno na dotičnega uradnika, in zahteval nemško-slovenski sprejemni list. To je pomagalo. Dobil sem zahtevano tiskovino, toda bil je še star vzorec, čisto rumen, zastarel papir. To pač kaže, da na pošti take sicer imajo, toda, ker jih ni zahteval nihče, moral jih je dotični uradnik še le poiskati, kar je sam rekel: „Te do sedaj niso bile v navadi“. Potem sem dobil drugič že nov vzorec in odtlej se vedno ugodi moji želji. Da so se zahtevale take tiskovine že poprej na celovski pošti, ne bi bil mogel uradnik tako govoriti in dvojezičnih prejemnih listov šele iskati ali naročevati, temveč moral bi jih bil imeti pri rokah in postreči vsakemu na zahtevanje.

Ti slučajji nam kažejo, da se vendar da kaj doseči z odločnim nastopom, ako ne odnehamo od svojih pravic. Uradniki dobro vedo, da imamo pravico zahtevati, da se nam ugodi, in hočeš, ali nočeš, nam morajo ustreči, če le ne izgubimo takoj poguma in se ne ustrašimo grdih pogledov in pikrih besed, kar nas utegne doleteti v takih slučajjih. Potem pa tudi dokazujejo ti slučajji, kako malo rojakov stori svojo dolžnost. Naj mi nihče ne zameri, če sem primoran povedati tukaj resnico. Nikakor nočem s tem žaliti, temveč koristiti le dobri stvari. Rojaki! na noge torej, na skupno delo za naše pravice! Ako nastopimo v tem oziru vsi dosledno, se bo dalo marsikaj doseči. Če je vspeh v posameznih slučajjih mogoč, zakaj bi se z združenimi močmi ne dalo še več priboriti. Ako storimo vsi zavedni Slovenci na Koroškem svojo dolžnost, ne bodo se nam mogli poštni uradniki dolgo ustavljati. Proč tedaj z omahljivostjo in brezbriznostjo v narodnem oziru, vračajmo glede na narodnost klin s klinom! Kakor naši nasprotniki vedno vstrajno tirjajo ne le svoje pravice, ampak tudi še več, kar jim ne gre, tako delajmo neustrašno tudi mi, ki hočemo imeti le to, kar je našega.

Politiški pregled.

Avstrijski prestolonaslednik. Pred kratkim je pri nekem dvornem obedu naš cesar napil nadvojvodi Karlu Francu Jožefu kot svojemu nasledniku. Iz tega sklepajo, da se bosta nadvojvoda Franc Ferdinand in Oton odpovedala svojim pravicam, ki jih imata do prestola. Nadvojvoda Karl Franc Jožef je sin nadvojvode Otona in nadvojvodinje Marije Jožefe ter je bil rojen leta 1887. Njegov brat je Maksimiljan Evgen, rojen leta 1895.

Politični položaj je še vedno zamotan. Jugoslovanom s Körberjem ne vzhaja zora boljših dnij. Nemci, razen krščanskih socialcev, o spravi med narodi nočejo nič slišati. Stara muzika v zbornici se prične znova dne 12. februarja, ker Nemci tišče, da mora biti nemščina po zakonu državni jezik. Strinjamo se z izvajanji dr. Šusteršiča, ki je govoril med splošnim pritrjevanjem v četrtek na shodu katol. političnega društva v Ljubljani: „Ako se Körberjev poskus ponesreči, se ne sme več „fortwursteln“. Čemu se vedno kličejo k spravnim pogajanjem le liberalni zastopniki, ki iščejo svojih koristij? Zakaj se ne vprašajo avstrijski narodi? Državni zbor ni zastop ljudstva. Narodi so siti vednih preprirov. Naj se razženeta državni zbor in na Dunaj naj se pošljejo zastopniki, izvoljeni na podlagi splošne voline pravice. Ustava, ako sploh še obstoja, naj se spremeni. Vladar naj apeluje na narode, naj da novo ustavo in narodi bodo z njim.“

Protimadjarske demonstracije se zadnji čas ponavljajo na Reki v vedno večji množini. To silno jezi Madjare, ki so menili, da so potisnili Reko že v svoj žep.

Vojna v Južni Afriki. Po najnovejših poročilih se je naskok Angležev na burske postojanke ob reki Tugeli ponesrečil. „Times“ poroča, da so stališča Burov nepremagljiva. Angleži sicer poročajo, da so zavzeli glavno ondotno bursko postojanko Spionskop, a to vest so stuhtali le radi tega, da pomirijo nekoliko razburjeno javno mnenje na Angleškem. Angleški oddelki se pravzaprav mej Spionskopom, Brantfonteinom in Tugelo nikamor zganiti ne morejo.

Bullerju se je doslej ponesrečil ves trud, rešiti Ladysmith. Angleži v Ladysmithu bodo morali kapitulirati. Angleži sedaj hujšajo Portugalce, da bi jim pomagali. Portugalci so nakrat začeli trditi, da so Burci ob meji si nekaj njihovega sveta prilastili, pa Portugalce Angleži vendar ne bodo osokolili, ker so Portugalci popolnoma bankerotni in imajo še bojzlivejše vojake, nego Angleži. Portugalci utegnejo zapreti samo Delagoa zaliv, da bi k Burcem ne mogli evropski prostovoljci. Angleška je v groznih škripcih. Včeraj je prišla vest, da bo ruskih vojakov na afganistanski meji skoro 80 000. Sedaj dobiva Angleška klobute v Afriki, pa jih bo skoro deležna tudi v Aziji.

Domače novice.

Osebnosti. Baron Kürchberg-Gallenbergovim kanonikom je imenovan gimnazijski profesor dr. Andrej Karlin. Jutri bodo v stolnici slovesno vmeščeni trije novi kanoniki, gg.: Sajovic, dr. Lampe in dr. Karlin. — Pri knezoškofu ljubljanskem se je mudil te dni Iv. Krst. Brondel, škof svetohelenski. — C. kr. konservatorjem je za dobo petih let potrjen od naučnega ministerstva g. arhivar Anton Koblar.

Javno predavanje. Prihodnjo sredo ob pol 8. uri zvečer bode v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ predaval čast. g. kanonik A. Kalan.

Gosp. Jožef Kušar je bil zadnji teden izvoljen predsednikom trgovinske in obrtniške zbornice in njenim zastopnikom v kranjskem deželnem zboru. Ta mož ima sicer najmanjše zmožnosti med vsemi poslanci v državnem zboru, a je vendar, četudi ne zna dveh stavkov pravilno povedati v zbornici niti v slovenskem niti v nemškem jeziku, popolnoma na mestu, ker kaže na Dunaju duševni nivo svojih ljubljanskih volilcev. Da ne bo kdo zoper njega kaj rekel, ker je njegov sin podstarosta „Sokola“, treba ljudi spraviti ob sapo, so rekli liberalni kolovodje pod vodstvom Janeza Murnika. Naložili so tedaj Kušarju še dve najveljavniši službi. Ta izvolitev je živa fotografija ljubljanskih razmer, zato je ž njo vse — zadovoljno.

Slovenski župani ne pojdejo v past. Privadili smo se že bili Slovenci, da smo smatrali naroda voditelje glede narodne zavesti za trdne kot jeklo in čiste kot kristal. Naj bi bil prišel k pokojnemu dr. Bleiweisu kak Nemškutar prositi politične zveze, da se ž njo uniči katerakoli slovenska stranka, pahnili bi ga bil dr. Bleiweis skozi vrata. Ti lepi časi slovenskih značajev so minuli. Slovenski liberalci se jim danes le zaničljivo smeja, ker se je pri liberalnem ognju iz absolutne narodnosti izkuhalo pravo nemškutarstvo. Evo zopet dokaza! Najbolj zagrizeni celjski Nemčur dr. Mraulag je prišel k dr. Tavčarju v Ljubljano sklepat zvezo zoper slovenske zadrage in, kakor Nemci trdijo, tudi zoper slovenske trgovce v Celju. Tavčarjeva čedna duša ga je pozdravila kot pobratima. Podala sta si roko. Sprva je Tavčar nekoliko v „Narodu“ zvezo tajil, a Mraulag ga je izdal. Politična zveza med obema advokatoma (!), ki hočeta rešiti dobičke nemških trgovcev na škodo štajarskih Slovencev, je gotova stvar. Tako globoko je padel dr. Tavčar v narodnem oziru! Slovenci smo od te stranke prodani v nemškutarstvo sužnjost, samo da se reši — liberalizem. Ljubljanski župan Ivan Hribar je sicer tudi hud liberalci in priznati moramo, da umetno zna nastavljeni pasti, v katere lovi liberalne miške. V narodnem izdajstvu bi pa Hribar Tavčarju ne prikimal, ako bi ne moral. A siromak je v škripcih! Tavčar mu zagrozi, da ga pabne z županskega stolca, ako bode „siten“, in Hribar že kima. Na izdajsko zvezo z Mraulagom Hribar molči, ker molčati mora. Kar dela Hribar, je izkuhal Tavčar. Tako so se razmere na zlo obrnile od zadnjega vseslovenskega shoda. Stranki, ki ima Tavčarjeva načela, pač nihče ne more zaupati, najmanj pa smejo ž njo imeti dotiko pošteni slovenski župani. „Zveza županov“ pod vodstvom Hribarja ni družega, kot liberalna past, v katero hočejo „Narodovci“ loviti zastopnike naših občin. Vsa županstva naj tedaj pošljejo Hribarju povabilo

nazaj, da se ne omadežujejo z zavezniški Schwegelnin in dr. Mraulaga.

Dve novi prepovedi in dr. Janus. Ministerstvo notranjih del je prepovedalo samoslovenske ulične napise v Ljubljani. Dr. Tavčar, ki je bil svoj čas za dvojezične napise in je dne 3 oktobra 1899 s kislim obrazom opazoval debato v mestnem zboru za samoslovenske napise v Ljubljani, je zmagal samovoljno odredbo Hribarjevo s pomočjo ministerstva. Tako dobimo Ljubljanci zopet nove table in nove stroške! — Kranjski deželni predsednik je pa te dni prepovedal v ljubljanskem gledališču igrati Jurčičevega „Tugomera“, „ker je njega vsebina tendencijozna“. In tendencijozna je v resnici prav za dr. Tavčarja. Jurčič piše v „Tugomeru“:

«Povej Slovenom naročilo moje,
Da krepko se boré do zadnje kaplje,
Ter da nikdar ne udadé se Nemcem,
Če udadé se, to dadé se smrti! . . .
Sloven in Nemeč, kakor voda z ognjem,
Dotikati ne moreta se mirno!»

Tako je pisal nekdanji urednik „Narodov“. Današnji urednik je pa govoril: „Mi pa pripeljemo naših 300 Nemcev!“ Tri leta se ta mož že „mirno dotika“ Schwegelnin in Schafferja in prav zadnje dni je zvezo sklenil z Mraulagom — no, ta Janus, ki se v „Narodu“ zaradi lepšega jezi nad Heinovo „modrostjo“, je v srcu vesel, da mu ne bodo v gledališču s „Tugomerom“ drgnili pod nosom in da prav njemu ne bode iz groba bóžala „zveznikov“ Jurčičeva Vrza, tendencijozno govoreč:

«Vi samogoltni, krvogledi Nemci!
Volkovi górski vi, nikoli siti!»

Grozovito opeknel se je „Slov. Narod“ pri dveh duhovnikih Lavrenčičih. Šmartinskega dekana Lavrenčiča je dolžil, da hoče ljudi izsesati z nakladami za zidanje nove župne cerkve. Ves občinski odbor šmartinski je nato priložil „Narodu“ krepko zaušnico v „Slovenec“. Cerkev je že pod streho, a ljudje še nimajo prav nič naklad. Radi pač pomagajo pri vožnji gradiva, a prostovoljno, in razen malih odpadkov, še celo „kristalizovana modrost“, ki čita „Narod“. Vse te pa „Narod“ blati in se oklepa onih odpadkov. — Cerkniški kapelan Lavrenčič bi bil pa po „Narodovih“ paragrafi moral priti pod ključ, ker je odpodil nekega bogokletnika izpred hiše s palico. Gosp. Lavrenčič je na dolgo lajanje v „Narodu“ molčal. Zadnji teden je pa res v „Slovenec“ mahnil z „bokserjem“. „Narod“ je dobil tako po zobeh, da jo bode pomnil. „Slovenec“ je prinesel Lavrenčičevo naznanilo, da je oni naboksani „Narodov“ slavni „mož“ le mlad, ne roden poba, ki že sedi pod ključem. Prosit, Miroslave: „Gliha vkup. . . .“

„Gorenjcu“ se tudi v 2. številki pozna, da je prišel na svet brez potrebnih duševnih sil. V 2. številki pa že bolj kaže svojo barvo Pravi, da je narodno napreden. Zagovarjal bode torej nemško-slovensko zvezo.

Vesela slovenska zmaga. Štajarski hajlovci so mislili, da bode ves okrajni zastop v Slov. Bistrici njihov, ker so pri volitvi iz veleposestva zmagali njihovi kimovci. V ponedeljek se je vršila volitev v skupini kmetijskih občin. Nemci so pritiskali na vse mogoče načine, a zmaga je ostala na slovenski strani.

Za obrtnike. Na nedeljskem shodu „Konservativnega obrtnega društva“, ki je bil zopet izborna obiskana, naznanil je predsednik Kregar, da je društveni odbor do 15. febr. pripravljen obrtnikom brezplačno izgotavljati fasije. Kdor bi potreboval pomoči, naj se obrne do društvenega predsednika, ali pa podpredsednika gosp. Frana Breskvarja.

Izginil je iz Ljubljane Alojzij Šubič, učitelj na strokovni šoli. — Poskušal se je tudi v slikarstvu. Pravijo, da so ga dolgovi pregnali.

Ljubljanski „turnarji“ so pred državnim sodiščem zmagali s pritožbo proti prepovedi, da ne smejo nositi društvenega znamenja, črno-rudeče žolti trak. Državno sodišče je bilo mnenja, da te barve niso političke. Nemci pa pravijo, da tudi po tej razsodbi te barve pomenijo stremljenje po nemški celokupnosti.

V komisijo za cenitev osebnih dohodarine so bili v ponedeljek pri dopolnilnih volitvah v Ljubljani izvoljeni: v prvi volilni skupini gosp.

Vaso Petričič kot namestnik; v drugi volilni skupini g. Josip Lavrenčič kot člen; v tretji volilni skupini g. Ivan Sušnik in g. Josip Turk kot členu, g. Ivan Belič in g. Ivan Plantan kot namestnika.

Zaloga soli. S 1. sušcem tega leta bodeta v Ljubljani in v Celju ustanovljeni c. kr. zalogi soli. Prodajali bodo v teh zalogah belo istrsko sol po 18 K 80 h in živinsko sol po 10 K per 100 kg. Ob enem bodo v tržaški zalogi znižali ceno soli od 19 K 30 h na 18 K 80 h. Ta morska sol se bode prodajala le po Istri, v Trstu, na Goriškem, Kranjskem in Sp. Štajarskem.

Pri občinskih volitvah v Tržiču izvoljenih je polovico Slovencev in polovico Nemcev. Ker imajo Nemci tri virilne glasove v obč. svetu, jim je večina v obč. upravi zagotovljena.

Iz Tržiča. Pred nekaj meseci je prinesel „Slovenski List“ dopis iz našega trga, da se je tu ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda. Navdušenje za novo podružnico je še sedaj veliko, kar se razvidi iz tega, da imamo že 160 udov. Glavni in vodilni namen pri ustanovitvi podružnice je bil ta, da dobimo enkrat slovenski otroški vrtec. Glavno vodstvo družbino v Ljubljani je obljubilo rade volje svojo pomoč. Česar se še nismo nadejali tako hitro, to se je zgodilo. Dobili smo slovenski otroški vrtec, ki se je pretečeni ponedeljek 22. t. m. slovesno otvoril. Po kratkem nagovoru g. podružničnega prvomestnika, v kojem se je povdarjala važnost tega v katoliškem in narodnem oziru prepotrebne vrteca, se je izvršilo v navzočnosti raznih povabljenih gostov in starišev, ki so semkaj dovedli svojo deco, slovesno blagoslovljenje učne sobe. Nato je prebral g. prvomestnik šolska pravila. Otroci se je do sedaj oglasilo že toliko, da se bode moral odreči vsled pomanjkanja prostora temu ali onemu vsprejem. Vrtnarica je gospica Agneza Staral, ki je došla iz Pevme pri Gorici. Novemu vrtecu radostno kličemo: živi, rasti in cveti!

Goriški boj je bolj strasten, kakor oni med Buri in Angleži. Številka 10. „Soče“ je živ dokaz besnosti. Da si upa dne 25. januarja 1900 Gabršček po neštevilnih psovkah še pisati: „Na nekatere preočitne lumparije se o priliki povrnemo, da bo narod videl, kakó nizke duše so bili tisti rokovnjači, ki so se štulili za narodne voditelje“ — če te besede, ki lete na dr. Gregorčiča in grofa Coroninija, tisti odobravajo, ki so še lani osovrej oba zaslužna moža na rokah nosili in do nebes povzdigovali, potem mora biti Goriška — dežela „čudežev ali pa dežela kompletnih norcev“. Žal, da se bode zopet ta srditi boj za Gabrščkov žep, maščeval nad ubogim in dobrim narodom.

Narodna šola v Velikovu, katero vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, ni dobila pravice javnosti Slava avstrijski enakopravnosti, katero dobro čutimo po hrbtu!

Koroške novice. Dne 11. januarja je pogorelo v Svincu Majričevo posestvo. V nevarnosti je bil ves trg. — Dne 8. januarja se je vozila 57letna Marija Kornbrandt iz Marije na Zilji v Paternion. Tam je skočila z vlaka, ko se je začel že premikati. Prišla je pod vlak, ki ji je odtrgal obe nogi. Prepeljali so jo v beljaško bolnico. — Železnico Volšberg-Zeltweg so po dolgem odlašanju vendar enkrat otvorili dne 10. januarja. — V Celovcu je lani umrlo 724 oseb (1898. l. 696 in 1897. l. 553). — V Borovljah je utonil v tamošnjem potoku vpokojeni stavbeni pristav J. Heidenreich. — Celovško mesto je zvišalo doneske k stanarini učiteljev od 100 na 150 gl. — Iz Ločila se poroča, da dobe ondi spomladi vodovod. — Posojilnica v Št. Jakobu v Rožu je kupila Hornovo posestvo. Tako ima posojilnica svoje posestvo, koroški Slovenci pa drugi „Narodni Dom“ na Koroškem. — Izpod Uršelske gore poroča „Mir“: Tukajšnja posestva markija Pandolfija, o katerih se je svoj čas toliko govorilo, so bila prodana dne 29. grudna na javni dražbi. Kupil jih je trgovec z lesom, Feltrinelli iz Beljaka, za 67.100 gl. — Grof Thurn hoče zopet kupiti Kozarinovo posestvo pod Uršelsko goro; pogajanja se že vršé.

Shod živinorejcev novomeškega sodnega okraja bode dne 5. februarja ob 2. uri popo-

ludne v hiši katol. družbe rokodelskih pomočnikov v Novem Mestu. Posvetovali se bodo o premembi pravil za ustanovitev zavarovalnice za govejo živino.

Strah štajarskih Nemcev je slovenska trgovska zadruga „Mercur“ v Celju. Proti veletržcu gosp. Majdiču v Celju, ki je predsednik te zadruge, se je pričela velika gonja od nemške strani. To ubogo celjsko Nemštvo, ki takoj cvili, ko se je prime za — žep!

Drobne novice. Cesar je potrdil od dež. zbora koroškega sklenjeni zakon o upeljavi deželne doklade na pivo. — Na Križni Gori na Koroškem so našli obešenega vojaka domačega pešpolka Frana Zupana. — C. kr. skladišča v Trstu so bila te dni tako prenapolnjena, da nekaj dni niso vsprejela nobenega blaga. — Ustrelil se je na pokopališču v Slovenski Bistrici orožnik Schaffer.

Ljubljančanje v l. 1899. Preteklega leta je bilo v Ljubljani rojenih 1149 oseb, umrlo je pa 1074 oseb. Velik del umrlih je onih, katere so z dežele bolne pripeljali v deželno bolnico.

Na **mariborskem kolodvoru** so imeli danes teden zopet nesrečo. Dva vlaka, katera so premikali, sta trčila skupaj. Jeden voz se je pri tem popolnoma razbil, jednemu delavcu pa je odtrgalo čeljust.

Parniško vožnjo po Ljubljani so poskušali danes teden. Vožnja s parnikom g. Kotnika od Prul do Vrhnike je trajala tri ure in osem minut.

Nemštvo Brežic so hoteli modri nemškutarski mestni očanci rešiti s tem, da so dela pravnega konzulenta, katera je opravljal za občinsko posojilnico v Brežicah Slovenec dr. Srebre, oddali dr. Hermannu Wiesthalerju, zagriženemu železarju. Pa tudi ta korak jim ne pomore, da bi ne prišlo breško nemštvo na boben.

Profesor dr. Frischauf v Gradcu je vložil proti rektorju graške univerze dr. Richterju tožbo radi razžaljenja časti. Nemške nacionalce strašno jezi, da stopa pošteni Nemeč Frischauf tako krepko njihovemu ljubljencu dr. Richterju na prste.

Predpustne pesmi za moški zbor in čveterospev s spremljevanjem klavirja je izdal g. Al. Sachs, učitelj v deželni prisilni delavnici v Ljubljani. Cena 3 krome 20 h. Priporočamo to zbirko, ker je zamašila znatno praznino. Za pevška društva, katerim o predpustnem času nedostaje primernih pesmij, je ta zbirka kakor nalašč. G. Sachs naj bi nadaljeval z izdajo te zbirke.

Razmere c. kr. poštarjev in poštних upraviteljev. C. kr. poštarji in poštni upravitelji za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo bodo zborovali radi zanje neugodno pričete reorganizacije deželnih poštних uradov dne 29. januarja t. l., ob 10. uri dopoldne v dvorani hotela „Moncenisio“ v Trstu. Predmet zborovanja je: 1. Poročilo o položaju nedržavnih poštних uslužbencev vsled pričete neugodne reorganizacije nedržavnih poštних uradov. 2. Se bode sklepalo, kako resolucijo, tičečo se neugodne reorganizacije, je predložiti c. kr. trgovskemu ministerstvu. 3. Drugi predlogi, med katere spada tudi pereča zadeva, namreč na željo več poštarjev, kateri morajo poštne vozove dobivati od Kranjske, Primorske in Dalmacije preoddaljenih mest Dunaj, Gradec in Celovec, da si izberejo dobrega izdelovalca vozov, ako mogoče v Ljubljani ali pa v ljubljanski okolici, kateri se ima v namen, da dobi od višje poštne uprave koncesijo za izdelovanje za prevoz pošte predpisanih poštних normalnih vozov, od predsedništva društva c. kr. poštarjev za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo višji poštni upravi predlagati in priporočati, da ga ta za to autorisira in po postavi z leta 1883. z njim sklene pogodbo. — Nadjati se je mnogobrojne udeležbe.

Mestna posredovalnica za delo in službe v Ljubljani, Mestni trg št. 27. O l. 20 do 26. januarja je dela iskalo: 21 moških delavcev in 69 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 9 moških delavcev in za 60 ženskih delavk. 105 delavcem se je nakazalo 70 odprtih mest in v 48 slučajih se je posredovanje izvršilo in

sicer za 5 moških in 43 ženskih delavk. Od 4. do 26. januarja je došlo 274 prošenj za delo in 143 deloponudb. Od naznanjenih odprtih mest so še za oddati: 2 konjska hlapca, 1 hlapec za mleko prevažati, 1 telesni sluga, 1 delavec dninar, 2 kuharici za iz Ljubljane, 3 kuharice za tukaj, 1 fina sobarica, več navadnih sobaric. Vajenci: 1 za podobarstvo, 1 za knjigoveza, 4 za trgovino, 1 za kovačijo, 1 za brivnico, 1 za pekarijo, 1 za dimnikarstvo.

Trgovec Višnar ima jako rad naš list. Z heilovskim svojim grlom, upije po cesti za ljudmi, o katerih ve, da so v zvezi z našim listom. Mož dela rad s svojimi prijatelji drenj na trotoarju pred „Slonom“. Ko bi delavci kje postajali tako v gručah in ovirali pasažo, bi se jih hitro zapodilo. Naj bi za gotove ljubljanske gospode ne veljala druga mera! Rečemo samo še: Trgovino pri heilovskem „Dolenjcu“ na Starem trgu, naj somišljeniki primerno upoštevajo.

Društva.

Desetletnica „Katol. političnega društva“ se je zvršila zadnji četrtek v Ljubljani dostojno. Slavnostna govornika sta bila gg. dr. Šusteršič in dr. Krek. Povdarjala sta potrebo, da se stopi iz defenzive v ofenzivo proti narodni liberalno-nemčurski stranki. Zvečer je bil banket.

Vabilo k veselici, katero priredi „Slovensko bralno društvo“ v Škofji Loki v nedeljo, dne 28. januarja 1900 v društvenih prostorih. Vspored: 1. Na Dunaj pojdem k srebrni poroki. Burka s petjem v treh dejanjih. 2. Prosta zabava s petjem in plesom. Začetek ob polu 8. uri zvečer. Vstopnina udom 20 kr., neudom 30 kr.

Čitalnica v Spodnji Šiški uljudno vabi na Vodnikovo besedo s plesom, dne 2. svečana („Svečnica“) l. 1900 pri „Koslerju“. Godbeni del programa zvršuje slavna vojaška godba c. in kr. pešpolka Leopold II. kralj Belgiški šte. 27. — Petje vodi gospod cand. jur. Anton Svetek. Poleg petja in godbe je na vspredu: Prolog, zložil Vekoslav Mrhar. — Govori stud. jur. Fr. Jančigaj. Dva gospoda pa jeden sluga. Burka v l. dejanju. Po Goldoniju poslovenil Davorin Hostnik. — Začetek točno ob polu 8. uri. Vstopnina: 1 krona za osebo. — Društveniki so prosti. Za obilni poset se priporoča odbor.

„Ruskij kružok“ v Ljubljani je že začel s svojim delovanjem. Na čelu društva stoji dr. L. Jenko. Kdor bi se želel učiti ruščine, oglasi naj se v knjigotržnici gosp. Schwentnerja.

Shod v svrhu ustanovitve penzijskega fonda za trgovce in obrtnike v Ljubljani zvrši se v nedeljo, dne 28. t. m., ob 2. uri popoldne v Hafnerjevi pivarni sv. Petra cesta št. 41.

Najnovejše vesti.

O občinskih volitvah se nam piše to-le iz Tržiča: Občinske volitve niso izpadle za Slovence tako ugodno, kakor bi se bilo sigurno zgodilo, ako bi bili vsi narodnjaki prvega razreda izpolnili svojo dolžnost. Z II. in III. razredom smejo Tržičani zadovoljni biti. Drugače pa je s prvim razredom. Kakor je bilo čitati v „Slovincu“, imajo Slovenci v tem razredu večino. Izmed 17 volilcev je 9 Slovencev in 8 Nemcev, med zadnjimi trije častni občani, ki so vsi poslali svoja pooblastila. Zmaga bi bila v tem razredu najlažja, ako bi bili narodni volilci storili svojo dolžnost. V žalost svojo pa moramo konstatovati, da so izmed 9 Slovencev, prišli k volitvi samo vsi trije duhovniki, ki so volili slovenske kandidate in sicer: gg. Franc Ahačič, Franc Deu, Jožef Klofutar in Jožef Peharc. S tem korakom pa je brezdvomno pokazala tržiška duhovščina, da je narodna in da ne nosi narodnosti samo na jeziku, temveč jo pokaže tudi v dejanju, kadar je potreba. Kje pa so ostali posvetni slovenski volilci? Nemci so prišli polnoštevilno in izvolili — horrible dictu — pristne nacionalce!

„Domovina“ je bila zopet konfiskovana. Dokazovala je, da je bil mariborski trgovski shod naperjen proti narodni organizaciji slovenskih zadrug.

Spravne konference mej češkimi in nemškimi zastopniki sklicuje vlada za dan 5. februarja. Povabljeni so doslej h konferencam poslanci: dr. Funke, dr. Engel, dr. Začek in grof Palfy.

Nemška mornarica se bode pomnožila. Zvezni svet je že odobril načrt.

Asumpcijonistom, francoskim redovnikom, bode vlada najbrže pograbila vse imetje in jih izgnala, ker niso fatirali vseh svojih dohodkov za davke. Italijanska vlada je tudi že mnogo samostanskega imetja požrla, a lačni preduh vedno huje zija. Asumpcijonisti v Parizu so izdajali razširjen list, ki je ostro pisal proti Dreyfusu, tedaj le po njih.

Umor kitajskega cesarja? Iz Kine se danes poroča, da je zasel kitajski prestol devetletni deček Punt Singo, sin princa Tuano in da je dosedanji cesar Kwang Sü takoj po svoji odpovedi umrl nenaravne smrti. Angleški listi namigavajo, da je bil cesar umorjen in hote sumničiti, da so smrti njegove krive Rusi.

Boj v Afriki. Warrenova divizija se je morala umakniti s Spionskopa. Buri so vse naskoke generala Warrena na Spi naskop sijajno odbili. Iz Pretorije je prišlo danes poročilo, da so Buri Warrena sijajno premagali. Vjeli so 1500 Angležev. Angležev je mrtvih 800. Buri so Warrenu vzeli 17 topov. Warren je bežal, a Buri so ga zasledovali do glavnega tabora generala Bullerja.

Razne stvari.

Dinamitna tovarna v zrak je zletela 17. t. m. v Avigliani na Laškem. Pri eksploziji je bilo 10 oseb usmrčenih in mnogo ranjenih. Hiše v okolici so poškodovane.

Žensko obesili so začetkom tekočega meseca tudi v Brandon Mantiboni v Ameriki. Obesili so 22letno služkinjo Hildo Blake. Ustrelila je svojo gospodinjjo.

Ameriški premog v Evropi. V kratkem pričnejo Amerikanci izvažati znatne količine premoga v Evropo. Italijanska ladija „Venus“ pride s 50.000 tonami premoga v Genovo, angleška „Benedikt“ s 5000 tonami v Lizbono. „Cedar Croft“ nalaga premog za Port Elisabeth „Eamuth“ za neko drugo srednje-morsko pristanišče. V Baltimoru sedaj mrgoli ladij, ki nakladajo premog.

Ustreljen pri sodišču. Zdravnik dr. Jenkinsas je v Dullasu v Ameriki umoril neko Mary Wheat. Začetkom t. m. je bila obravnava proti brezvestnemu zdravniku. Sodnijska dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička, ko se je pričela obravnava. Predsednik je poklical prvo pričo brata umorjene Marije, Huga Wheata. Ta je s klobukom v roki korakal k mizi sodnikovi in ugledavši morilca svoje sestre, segel v žep po revolver in morilca ustrelil v hrbet. Nato je spustil orožje iz rok in tekkel k vratom. Tu so ga prijeli in deli v ječo, a skoro zopet izpustili proti poroštvu 5 000 dolarjev. Zdravnik je kmalu potem umrl.

Judje v ruski armadi. L. 1855. je ruska vlada izdala zakon, ki prepoveduje Judom vstop v armado. Zdaj pa se čuje, da hoče vlada ta zakon preklicati in siliti Jude k vojaštvu. Ne bode dobro, Batuška, ne bode dobro!

Štrajk premogarjev na Češkem narašča. Doslej jih stavka že 80.000. V Pragi so radi pomankanja premoga zaprli šole.

Proti socijalnim demokratom. Iz Berlina se brzojavlja, da je, kakor na Saškem, dne 24. januarja tudi ravnateljstvo železnic v Berlinu izdalo ostro svarilo železničarjem, da naj nikar ne podpirajo socijalno-demokratske agitacijske zaveze. Ako bo kak železničar še pri zavezah, ali če bo podpiral nje namene, ali razširjal list „Weckruf“ ali povabila k javnim zborovanjem zaveze, bode brez pardona izgubil službo. Svare se tudi železničarji, da naj se sploh ne vdeležuje mokraskih shodov.

Morilka Kutschera — pomiloščena. Radi umora svojega otroka k smrti obsojena soproga poštnege oficijala Kutschere na Dunaju je pomiloščena na osem let težke ječe.

Multifon Francoz M. Dussanod je pred kratkim iznašel nov aparat za pomnožitev glasu na telefonu ali fonografu; imenuje se multifon. S pomočjo tega stroja je čuti govorjenje na telefonu ali fonografu mnogo glasneje, kakor sicer. To bo zlasti koristilo onim, ki ne slišijo dobro.

„Alpsky Věstnik“ prinaša temeljito spisan Kocbekov sestavek o Logarski dolini. Tako se Čehi seznanjajo z našimi planinami. Izdali so Čehi tudi popis Savinjskih planin z dvema mapama in petimi podobami. Knjigo je spisal po Frischaufovih in Kosovih podatkih L. Mareš.

GLASNIK.

Zavarovalnica proti nezgodam.

Za časa vlade Taaffejevega ministerstva se je za delavsko ljudstvo največ storilo. Ustanovile so se zakonite bolnišne blagajne in zavarovalnice proti nezgodam. Zavoda sicer nista socialno idealna, a imata v sebi vendar dober namen in pa tudi vže sedaj delavstvu mnogo koristita. Znano je, da so pri nekaterih vrstah dela velike nevarnosti ponesrečenja. Tako je delavec pri železnem stroju v nevarnosti, da ga isti pri malenkostni nepaznosti, ali pa tudi ob najboljši paznosti „prime“ in mu pokvari kak ud, vsled česar postane nezmožen za delo. Delavci pri kamnolomih, v mlinih, rudnikih, železnicah, plavžih, na ladijah in pri vsem prevažanju so glede telesnih poškodb v vedni nevarnosti. Štastistika kaže tudi, koliko krvavih žrtev zahteva tako delo. Zato je pa tudi nujno, da imamo delavci neko varstvo, ki nam v tem slučaju osigurja vsaj mali pripomoček za življenje.

Delavske zavarovalnice proti nezgodam vodijo pod nadzorstvom državne oblasti od delavcev in delodajalcev voljeni odbori. Zato je pa za delavce tudi važno, da si izvolijo takih odborov, ki poznajo delavske razmere in o katerih se vé, da bodo zagovarjali koristi delavcev. Za nas slovenske delavce, je pa naša delavska zavarovalnica v Trstu važna tudi z narodnostnega stališča. Čudna je sicer ta trditev o zavodu, ki z jezikovnimi in sploh političnimi vprašanji nima ničesar opraviti, toda mi nismo krivi, ako spravljamo to važno vprašanje na dnevni red.

Znano je, da so primorski Lahi, ki imajo sedaj našo zavarovalnico v roki, zelo zelo pristranski. Delavcem iz slovenskih, oziroma hrvatskih pokrajin delajo vsakoršne sitnosti in pretveze, mej tem ko Lahom „drže roko“. Tudi nimajo delavci v odboru zavarovalnice svojih pravih zastopnikov, ker so se zadnje volitve vršile tako, da delavci v ogromni večini za volitve niti vedeli niso. V njih imenu so gospodarji podpisavali volilne listke, ne da bi delavce vprašali, ali se strinjajo ali ne. Le na ta način je bilo preglasovati tržaškimi in isterskimi Lahom slovenske delavce v Dalmaciji, Istri, na Kranjskem in na Goriškem. In tako sedaj neomejeno vladajo pri delavski zavarovalnici proti nezgodam v Trstu naduti Lahi liberalnega mišljenja. Vzrokov je torej dovolj, da se zganemo. Letos bodo zopet volitve v to korporacijo.

Treba je, da se delavci že sedaj začno pripravljati na to. Povsod, kjer do sedaj še nikoli niso volili, naj zahtevajo od podjetnikov prosto glasovanje. Kjer so pa oddajali svoje glasove, toda po volji podjetnika, tam naj se otresejo jerobstva ter možato in samostojno postopajo. Treba je za dobro volitev dobre organizacije; za to delavci ne pozabite organizovati se pravočasno. Vsa krščansko-socialna delavska društva so dolžna, podpirati agitacijo, poučevati delavce o važnosti volitev in jih navduševati za edinost in jednotno postopanje. Lahi bodo uprizorili tudi letos vse mogoče, do si obdrže v rokah našo zavarovalnico proti nezgodam. Mi slovenski kršč. soc. delavci pa moramo gledati, da dobimo v roke vsaj nekaj mandatov. To nam je nujno potrebno, ako hočemo, da se v odboru zavarovalnice branijo interesi tudi slovenskih delavcev.

V Ljubljani se bode osnoval odbor, ki bode vodil za Kranjsko te volitve. Tako naj se stori tudi v Gorici, Trstu in v dalmatinskih

večjih mestih. Ti odbori naj se med seboj dogovore glede kandidatov in postopanja pri volitvi. Zahtevati je povsodi, da se voli svobodno, da se volilni listi ne ponaredijo, da se volilni listi zbero pri dotičnem volilnem odboru, pregledajo, zapišejo in potem še le pošljejo v Trst. Tako bomo imeli natančen pregled oddanih glasov in ako v Trstu potem kaj „izgine“, se lahko vložijo pritožba. Na delo toraj, somišljeniki, že sedaj, da bomo pripravljeni, ko bo treba odločevati!

Rudarji trboveljske premogarske družbe.

To je bilo vika in krika v nedeljo med delavci in njihovimi mokraškimi voditelji. „Naj manj na 1 gl. 80 kr. bomo zvišali plačo, se je bahal mogočni Miha še pred odhodom vlaka.

„Ako se ne vdajo, bodite pripravljeni na boj“, bila je parola.

Ko se je zvečer vrnila slavna delavska deputacija, tedaj je pred lepim številom mokračev in radovednežev odprl prorok Čobal svoja široka usta in povedal, da so dosegli zvišanje plače za 5 %.

Delavci brez rudniških stanovanj dobe 3—4 K stanarine, svečavo za isto ceno, kot družba, in nekaj družih malenkostij. Samo ob sebi se ume, da so delavci kaj družega pričakovali. To je čutil tudi Miha, zato je na shodu napel že znano staro struno in mahnil po f... h, češ „so jim perutnice zrasle, jim jih moramo postriči; Krek tudi ne upa med nas.“ To je pomagalo, „nabrušeni“ so zopet za en čas, in prepričani smo, da bodo zato Čobalu, ki ima že sedaj 50 gl. plače brez vračunjenih doklad, tudi za 5 % zvišali.

Mi smo lani ponujali roko k skupnemu delu vseh rudarjev. Čobal je to preprečil s tem, da je vrgel med delavce: To so f... e limanice! Dobro! Sedaj zopet delajte sami! Dr. Krek je vedno pripravljen priti, tudi storiti vse, kar je v njegovi moči. Pa mi pravimo, naj dela Čobal, ker je odklonil naše sodelovanje, In kako je postopal s svojimi matadorji zadnje tedne? Bil je štrajk v Köflachu in Vojtsbergu; zato je trboveljska družba dajala vsak dan 60 vagonov premoga v Gradec. Z Grablovičem kot sodrugom vendar stoji v zvezi! Zakaj se ni domenil z voditelji delavcev v Köflachu? Zakaj niso ob enem pritisnili?

Naš štrajk so pripravljali le mokrači. Vseh družih delavcev, katerih je veliko več, niso niti vprašali, če so zanj, ali ne.

Svoje je tolažil s konsumom in obetal podporo tudi drugim. Mi popolnoma odobravamo rudarske zahteve. Družba, katera ima tako ogromen dobiček, bi lahko zboljšala žalosten položaj in zadovoljila svoje delavce. Toda iz delavcev se norčevati, jih za nos voditi, jih hujskati, jih nesrečne in nezadovoljne delati, posebno jih zlorabiti in molzti, temu odločno oprekamo. Za štrajk niso bili nič pripravljani. Koliko časa bi bili vzdržali? Vprašanje je, če bi bili sploh vsi hoteli štrajkati.

Zvečer pa pride slavna deputacija, ki je lani tudi na Dunaj šla za delavske žulje na uro gledat, vsa krotka domov, dasi prav za prav ni nič dosegla; kajti mi imenujemo doseženo — obrano kost, ki se je vrgla med delavce, da en čas glodajo ob njej. Sicer pa je vse to rudniško vodstvo še le obljubilo, in poslalo upravnemu svetu, ki bo potrdil, ali pa ne. Poročilo iz Trbovelj: „Na shodu so poročali zastopniki kaj so dosegli. Večina se je izrekla za štrajk. Ker se je pa pokazalo, da ljudstvo še ni prav dobro organizirano, so se zastopniki dogovorili in ljudstvo pomirili, da je vzelo poročilo na znanje“. Slepjarji! Ali niste popred vedeli, v koliko je organizirano. Seveda delali ste na slepo srečo in na svojo roko, češ, če se ustrezne našim zahtevam, bomo rekli: Vidite kaj smo dosegli mi sami, toraj v naš tabor! Sem s kronami! V Köflachu so delavci prišli na to, da so jih mokraški voditelji izdali. Ni čuda, da so tudi trboveljski delavci prepričani, da so se „zastopniki dogovorili“, pa ne

še le na shodu, ampak že v Celju, ni čuda, da se govori, da Čobal vodi delavce za nos in jih je izdal. Da! da! delavci! Pričnite misliti, kdo Vas zlorabi, da sam dobro živi! Zato veste, kaj imate storiti. Ko pride v Trbovlje, pokažite mu vrata.

Delavske drobtine.

Občni zbor „Slov. kat. del. društva“ v Ljubljani bode jutri ob polu 10. uri dopoldne v „Katoliškem Domu“. Delavci, oprimate se z vsem srcem tega društva, iz katerega je izšlo toli dobrega za bedni delavski stan. Jutri bodo na dnevnem redu predlogi, ki bodo velikega pomena za to najstarejše slovensko krščansko-socialno društvo — zato jutri vsi na občni zbor v „Katoliški Dom“! Dnevni red občnega zbora je: 1. Nagovor predsednikov; 2. Poročilo zapisnikarjev; 3. Poročilo nadziralnega odbora; 4. Prememba pravil; 5. Volitev upravnega in nadziralnega odbora in njunih namestnikov; 6. Slučajnosti.

Občni zbor „Slov. kršč. soc. zveze“ se bode vršil v nedeljo 11. februarja ob polu 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Katoliškega Doma“ v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev odbora. 6. Predlogi. Opozarjamo na ta občni zbor vsa v „Zvezo“ sprejeta društva. Posvetovanja bodo velevažna, zato je potrebno, da pošljejo na občni zbor svoje zastopnike, občnega zbora pa naj se tudi ljubljanski somišljeniki in somišljenice v najboljšem številu vdeležijo!

Katoliško delavsko društvo na Jesenicah je obiskal 14. t. m. ljubljanski knezoškof.

Predpustna veselica krščansko-socialnih železničarjev bode jutri v tukajšnjem „Katoliškem Domu“. Iz posebne prijaznosti sodelujejo gg. pevci „Katoliškega rokodelskega društva“ pod vrhim vodstvom g. Al. Sachsa. Sodeluje tamburaški klub „Slov. kršč. soc. zveze“. Na vrsti je potem deklamacija o „Železničarju“, komični prizori, izvirna burka iz železničarskega življenja s kupleti in prosta zabava. Sosebno opozarjamo na moški zbor „Kdo je mar?“ s spremljevanjem godbe. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina 20 kr. za osebo. Parola krščanskih socialcev bode jutri: Na predpustno veselico vrlih krščansko-socialnih železničarjev!

Obrtne nadzornice. Na Nemškem so že po mnogih deželah nastavili za pomočnice obrtnim nadzornikom ženske, ki imajo nadzirati tvornice, kar se tiče ženskega dela. Te dni je tudi Prusko vsprejelo to načelo. Nastavilo je dve nadzornici, eno za berlinski, drugo pa za München-gladbachski okraj. Plače imata po 2400 mark. Sedaj, ko so Prusi to uvedli, bo menda vsaj tudi naša država izpolnila našo davno in vedno bolj važno zahtevo. Kako je potrebno, da ženska občuje z delavkami in se poteguje za njihove pravice kot nadzornica, nam priča nastopno dejstvo iz ljubljanske tobačne tvornice. Tamošnji zdravnik, ki ima tudi nalogo, ogledati na novo vstopivše delavce in delavke, ali so zdravi, je začel to-le naravnost nezaslišano prakso: Vsaka delavka se mu mora popolnoma sleči in se izročiti v tako preiskavanje, ki hudo žali sramežljivost. Često štirinajstletna dekleta — — grozno je misliti, kako neprijetno jim mora biti tako nepotrebno preiskovanje.

Shod „Slovenskega katoliškega delavskega društva“ je bil preteklo nedeljo v Ferlinčevem steklenem salonu zelo dobro obiskan. G. Kregar je poročal o občnem zboru zveze okrajnih bolniških blagajn v Trstu, na katerem so Slovenci odločevali s svojo večino, in pa o dunajskem shodu avstrijskih krščansko-socialnih delavcev. Delegatom se je izrazilo zaupanje. G. Gostinčar je razpravljal o političnem položaju ter omenjal tudi najnovejše zveze dr. Tavčarja z dr. Mravljagom (Pfui klici!) Govornik je dejal, da bode narodno-gospodarska organizacija šla preko glave naprednih advokatov. Veliko zabave je povzročil nastop socialnega demokrata Oblaja, ki je na vsa usta hvalil „Narod“ in dejalo Tavčarjevi narodni stranki, da pogine, ako bi ne bila zvezana s socialnimi demokrati. G. Kregar

je govoril o škofovih zavodih in o velikem naporu „Narodovcev“, da bi zavodi ne prišli v Ljubljano. To je lepa svoboda! Župan Hribar pošilja listom popravke, da obč. svet ni proti zavodom, ko vsak, kdor se le količkaj zanimiva za javnost, ve, da je „Narod“ pisal, da občinski svet ne bo nikdar dovolil škofu, da zavode zgradi v Ljubljani. Županu naj se da priliko, pokazati svojo barvo. Soglasno se je vsprejela resolucija, s katero se pozivlje občinski svet, da se potruji, da se zavodi zgrade v Ljubljani. To resolucijo bode nesla deputacija delavcev osebno županu. G. Gostinčar je konečno opozarjal zborovalce, naj se pridno oklenejo „Slov. Lista“, s katerim se je „Glasnik“ združil, da tako delavski sloji dobe vsako soboto poročila o vseh zanimivejših dogodkih.

Sestanek hrvatskega delavstva se bode vršil meseca februarja v Zagrebu. Sklicuje ga središnji odbor „hrvatske radničke samostalne stranke“.

Socijalna beda. Sedem let je služil pri c. kr. pošti v Ljubljani neki Vidmar, kot pismo noša za okolico. Sedaj je bolan, a od nobene strani nima nobene podpore. Država bi morala preskrbeti, da bi mnogi njeni služabniki ne bili tako zapuščeni, ako jih nesreča zadene. Naj bi imela napram svojim delavcem vsaj tiste dolžnosti, katere imajo drugi delodajalci!

Strajk v tobačni tovarni so pričeli delavci cigaret v Kairi. Cigarete iz Kaire se bodo podražile.

Nedeljski počitek angleških železnic. Znano je, da Angleži strogo držé nedeljski počitek in temu vplivu se tudi železnice niso mogle izogniti. Postaje za tovorni promet so občinstvu zaprte, da, večje postaje zapro se za tovorni promet vže v saboto ob 2. ali pa ob 3. uri popoldne. Načelno gledajo uprave železnic na to, da število ob nedeljah vozečih tovornih vlakov omeje. Tudi osebnih vlakov ne vozi ob nedeljah toliko, kolikor ob delavnikih. Strogo se pazi na to, kolikor možno mnogim uslužbencem dati nedeljski počitek. Uslužbenci tovornih postaj imajo redoma v nedeljo prosto. Izjemoma le vozijo ob nedeljah tudi tovorni vlaki, kadar se vsled mraza, snežnih zametov, megle in drugih naravnih slučajev preobilo blaga nabere, ali pa, da je na postajah preveč voz nakupičenih. Nikdar pa ne vozijo tovorni vlaki na zahtevo občinstva. Izjemoma pripusti se kak tovorni vlak za nujno eksportno blago. Blago, ki se lahko pokvari, kakor mleko, ribe itd., prideli se ob nedeljah vozečim osebnim vlakom. Načela, po katerih postopajo uprave angleških železnic glede tovarnega prometa ob nedeljah, so sledeča: Ob nedeljah in praznikih se ne sprejema in ne oddaja strankam blago, izvzeto je le, kakor smo že omenili, blago, ki se hitro pokvari. V prometu nahajajoči se nedeljski tovorni vlaki služijo v nujnosti le železničnim prometnim potrebam in ne sme njihovo število nikdar presegati število pet. To se je dalo le s tem doseči, da razpolaga uprave železnic z velikim številom voz in pa da blago urno prevažajo. V 24. do 36. urah mora biti najkasneje vsako blago po oddaji vže v rokah prejemnika. Omogočilo se je to s tem, da železnice vozijo strankam v lastni režiji blago na kolodvor in ga zopet prejemniku na dom postavijo. Kako hitro poslujejo angleške železnice, bodi v pojasnilo sledeči zgled. Blago, namenjeno iz Londona v Glasgov, sprejela je železnica od pošiljatelja ob 6. uri zvečer in drugi dan ima sprejemnik v Glasgovu ob 12. opoldne blago vže v hišo dostavljeno. Daljava iz Londona do Glasgova je 645 km, a iz hiše v Londonu in v hišo Glasgova je prometna doba določena z 18. urami. Take razmere so glede nedeljskega počitka na angleških železnicah. Pri nas so razmere škandalozne, vzlasti pri židovski južni železnici, in se ni čuditi, da uslužbenci v ogromni večini dero v socijalno-demokratični tabor, ki jim obeta zlate gradove, a delavec se samo izkorišča. Ko bi se železničarji združili pod belo zastavo katoliške demokracije, imeli bi gotovo lepše vspehe pri boju, da uprave železnic z dejanji dokažejo, da tudi ubogega železničarja smatrajo — človekom.

Socijalni demokratje imajo med premogarji vedno slabše stališče, to nam kažejo dejstva: V Lubnem so vprozorili delavci proti njim demonstracijo, ker so baje delavce izdali V Moravski Ostravi pa so soc. dem. poslanca Bernerja celo suvali, ko je hotel razdeljevati med delavce neki list. Berner jo je moral popihati pred češkimi delavci Brez dvojbe bo enkrat tudi naše rudo kope srečala pamet, da bodo spoznali, da je socijalna demokracija pred vsem judovska avantgarda in da ji je socijalno vprašanje le lim, na katerega love kaline za mednarodno židovstvo.

Avstrijske železnice izkazujejo zanimivo statistiko dohodkov za leto 1899. Največ dohodkov je imela južna železnica, skoro 50 milijonov gld. (zvečala je svoje dohodke v primeru z letom 1898. za čela 2 milijona!) Državna železnica ima l. 1899. za 300 000 gld več dohodkov, kot leta 1898; znašajo pa okroglo 29 milijonov.

Kaj bo s kmetom?

(Konec.)

Poleg davka tare pa zemljeknižno zavaro vani, t. j. zemljiški dolg kmeta. Zemljišča so že večinoma preobložena. Davki vedno rastejo, obresti je treba plačevati, dohodki več ne pokrivajo izdatkov in tako si more vsak previdni kmet že naprej izračunati, kdaj mu bo boben zapel. Kmet je danes le dninar na svojem zemljišču za ptujo korist.

S kmečkim davkom se je zboljšalo tekom časa stanje vojakom, uradnikom, učiteljem, zdravnikom, z eno besedo vseh drugih stanov v državi, tedaj je le pravično, da ti stanovi potom države danes pomagajo kmetu, ko mu preti nevarnost, da se popolnoma potopi.

Država naj pomaga kmetu tudi glede zemljiškega dolga, a kako? — Država naj prevzame zemljiški dolg v svojo plačilno obljubo in naj omeji zemljišča glede novega obremenjenja. Eno in drugo naj se izvede potom zakonodajstva, saj je po učiteljih in poznavateljih finančnega gospodarstva dognana stvar, da kaže ves zemljiški davek iz sveta spraviti.

V tem oziru je pač glavna stvar ta, da bi bila obrestna mera, kojo bi zamoglo zemljišče državi plačati, na vsak način manjša, kakor je zdaj navadna, potem pa, da bi se dolg ne smel odpovedati, pač pa po letih plačevati.

Denarja je zdaj v obilici v prometu in kaj lahko bi bilo obresti znižati, ker kapital ni tako skromen, da bi brez dobička hotel spat; — ako ni večjih obrestij je kapitalist tudi z manjšimi zadovoljen. Znano je, da je kapital po 2% amortizaciji v 36. letih povrnjen. Ako prevzame tedaj država kmečke dolge, in ako jej plača dolžnik po 2% na leto, tedaj je kmet oproščen v 36 letih dolga in država je ohranila sebi in človeški družbi prostega državljana in zanesljivega davko-plačevalca.

Druga važna naloga države pa naj bi bila, staviti meje, do katerih se sme zemljišče po dolgovih obremeniti. Državlanski zakon je to glede fideikomisov uredil. Prav tej uredbi zahvaliti imajo stari veleposestniki, ali fideikomisna zemljišča, svoj obstanek, ker zakon prepoveduje dotičnim posestnikom delati zemljiške dolge. Kje bi bili naši Auerspergi in drugi grofje in baronje, ako bi jih zakon ne ščitil?

Kar je za veleposestvo dobro, naj bi bilo tudi za male kmete izvedljivo.

Ako bi se potom zakonodajstva določil oni del zemljišča, ki mora ostati za obstanek posestnikove družine brez davka, tedaj bi isti del veljal tudi za to, da se ne sme obremeniti, — in na ta način bi bilo mogoče zemljišča kmetu obdržati in napraviti stanoviten kmečki stan.

Država zamore kmetški dolg prevzeti in v to zastavne listine izdati in odkup dolgov in njih amortizacijo urediti, sme dolg neiztirjivi vim proglasiti, obresti zajedno z davki pobirati; sme dalje manjše obresti od dolžnika zahtevati, kakor prvi upnik in sme tudi zadolževanje zemljišč omejiti; z jedno besedo rečeno: država zamore vse storiti, kar bi olajšalo breme dolgov. V to je le treba pametnih, premišljenih zakonov,

in da se ti dosežejo, naj bi skrbeli državni poslanci, kateri so v prvi vrsti poklicani, da skrbe za kmeta, in kmet jim bo zaupal in jim bo gotovo hvaležen.

Lekarna Piccoli, Ljubljana,

priporoča

čisto medicinalno ribje olje najboljšje vrste,

katero se nikakor ne sme zamenjavati s slabo dišečim kmečkim ribjim oljem, po najnižji ceni, ker se je vsled velikega lova ugodno nakupil. 88 (10—10).
Steklenica do 1/4 kg. vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gld. 50 kr. Po pošti se pošilja proti poštnemu povzetju.

Tinktura zoper kurja očesa

gotovo najboljšje sredstvo
za hitro odpravo kurjih očes, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 26 kr.
Dobiva se v 60 (29)

deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

21 (—)

Gabr. Piccoli,
lekarnar „pri angelu“,
dvorni založnik
Nj. svetosti papeža Leona XIII.
v Ljubljani,
Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšje sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec z 12-terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerin Crème.

S spoštovanjem **Tomaž Dobek,**

Posljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 steklenic izvrstne „želodčne esence“, ki se rabi z najboljšim vspehom.

20 (44) **Jožef Černko,** župnik,
Vuhred. — Štajarsko.

Posljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporaja in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem **Ivana Vidar**
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d'Albona, Istria

Pravo

plzensko pivo

iz združne pivovarne

vedno popolnoma sveže
v sodih in steklenicah se
dobiva v zalogi

Ivana Gorjupa
v Ljubljani

Telefon: št. 20. 97 (10—6)